

La informació als estudiants de primer curs d'infermeria: jornades d'acollida, tutories individualitzades i oficina d'atenció a l'estudiant

Andrea Pardo, Roser Valls, Francesca Gusiñé, Carme López. Professores titulars de l'Escola d'Infermeria UB

La informació a l'alumnat de primer curs influeix en la seva futura ubicació a la Universitat, i serveix perquè aquest faci una bona utilització dels recursos que se li ofereixen, tant en l'àmbit general com de la pròpia disciplina.

Actualment, l'Escola d'Infermeria de la UB situada en el Campus de Bellvitge, té uns 300 alumnes de nou ingrés, per a ells, el Consell d'Estudis ha organitzat tres vies d'informació: Jornada d'acollida, tutories individualitzades i oficina d'atenció a l'estudiant.

Aquest treball recull l'estudi de la implementació d'aquestes vies d'informació i constata la importància d'accentuar la informació en el primer dels tres cursos de què consta la diplomatura d'Infermeria.

Paraules clau: Informació, Universitat de Barcelona, Infermeria, Estudiants, Consell d'Estudis.

INTRODUCCIÓ

Durant el curs 1991/1992 arran de l'aplicació del marc de col·laboració entre la Universitat de Barcelona i l'Institut Català de la Salut (ICS) l'Escola d'Infermeria de la UB es trasllada al nou campus de Bellvitge situat dins del recinte de la Ciutat Sanitària i Universitària de Bellvitge, on ja s'impartien ensenyaments d'Infermeria, Odontologia, Podologia i els tres darrers cursos de Medicina.

La fusió de les dues Escoles d'Infermeria repercuteix en el nombre total d'alumnes, xifra que incrementa de 500 a 900 alumnes repartits en els sis semestres de què consta la diplomatura. Per tal d'organitzar adequadament la docència s'optà per crear quatre grups de docència que funcionessin en paral·lel, dos en horari de matí (M1-M2) i dos en horari de tarda (T1-T2). A més a més de l'increment del nombre total d'alumnes al setembre del 1992, es va posar en funcionament un nou Pla d'Estudis per a la Diplomatura d'Infermeria.

Conscients de la repercussió que aquestes circumstàncies podrien tenir en l'alumnat de nou ingrés i amb l'objectiu de millorar la informació que rebien i de facilitar-los la integració a l'Escola; en el curs 1993/1994 amb la

col·laboració del Gabinet d'Avaluació i Innovació Universitària (GAIU) es posaren en marxa les primeres tutories individualitzades. Els primers tutors eren professors de les diferents assignatures que s'havien ofert voluntaris per a posar a la pràctica aquesta nova línia d'orientació i recolzament als alumnes. Els professors varen rebre assessorament per part del GAIU que ajudà a orientar-los en la forma de dur a la pràctica les primeres tutories. S'assignà un tutor per cada 15 alumnes.

A l'avaluació que els tutors realitzaren d'aquestes primeres tutories quedà palès que moltes de les consultes eren de caràcter administratiu (crèdits de lliure configuració, optatives, prerequisits...). Per aquest motiu i amb l'objectiu de fer més efectiu el treball dels tutors, el 1995 es posà en funcionament l'*Oficina d'atenció a l'estudiant*, que en una primera època estava a càrrec de professors i alumnes pertanyents al *Consell d'Estudis*, posteriorment i donat que aquest està constituït per pocs membres (6 professores i 6 alumnes), s'optà per incentivar a professores i alumnes que no pertanyien al *Consell*, perquè col·laboressin i s'integressin en tots els aspectes docents i d'orientació als alumnes, especialment els de nou ingrés.

Arran dels estudis efectuats pels responsa-

bles de l'*oficina d'atenció a l'estudiant* en la seva memòria d'activitats semestrals, les dades aportades pels tutors i per recomanació del GOU (Gabinet d'Orientació Universitària) es veié la necessitat de donar una informació molt més àmplia i l'abans possible als alumnes de nou ingrés, (els alumnes de nou ingrés sempre han tingut una sessió informativa a càrrec de la Direcció de l'Escola). Amb aquest objectiu el *Consell d'Estudis* organitzà en el curs 1998/1999 la primera *Jornada d'Acollida als alumnes de primer curs*.

Així la informació quedà repartida en tres aspectes: *La Jornada d'Acollida, les Tutories individualitzades i l'Oficina d'Atenció a l'Estudiant*. La Cap d'Estudis, la professora-orientadora del GOU juntament amb un alumne de tercer curs s'encarregarien de la realització d'aquesta primera Jornada d'Acollida, els tutors se centrarien en la funció d'orientació i seguiment acadèmic i els alumnes de segon curs cuidarien de l'*Oficina d'atenció a l'estudiant* (sempre sota la supervisió d'un professor i sota la responsabilitat de la Cap d'estudis).

Descripció de les activitats d'informació:

JORNADA D'ACOLLIDA ALS ESTUDIANTS DE PRIMER CURS.

Al setembre de 1998 s'organitza per primer cop a la nostra Escola, a més de les reunions informatives que es realitzen per als alumnes de nou ingrés per part de la Direcció de l'Escola, *una jornada d'acollida als estudiants de primer curs* amb l'objectiu de donar a conèixer algunes particularitats de l'activitat universitària, recursos que existeixen i ajudar-los a orientar-se en el Campus de Bellvitge.

Els alumnes de primer, que començaren un dia abans que la resta, tingueren tot l'Aulari a la seva disposició per a moure's amb comoditat. Es féu una sessió informativa pel matí de 10 a 13h, per als grups M1 i M2, i una sessió per la tarda de 15 a 18h, per als grups T1 i T2.

Participaren en aquesta sessió la *Cap d'Es-*

tudis, la secretària del *Consell d'Estudis* (professora-orientadora del GOU), un alumne de tercer curs i les 16 professores tutores de primer curs.

Primerament, la *Cap d'Estudis* explicà l'estructura de la Universitat, els Òrgans de Govern i el Pla d'Estudis; presentà al *Consell d'Estudis*, l'*Oficina d'Atenció a l'Estudiant*, i va fer una anàlisi sobre el perfil de l'alumnat d'Infermeria, segons dades de la UB.

Després d'un ampli torn de preguntes, la Secretària explicà la necessitat d'uns futurs professionals polivalents d'infermeria i la importància que els estudiants a més de la formació acadèmica aprofitin tota la formació sociocultural que tenen a la seva disposició a la UB ja que els donarà una preparació afegida que els ajudarà en la seva incorporació al món laboral i en el seu creixement personal.

Després, l'estudiant de tercer va explicar la necessitat de la participació activa dels estudiants en totes les activitats i òrgans universitaris, perquè els alumnes són els que saben millor quines són les seves necessitats i problemàtiques. Explicà quina és la funció pròpia de la infermera des de la seva perspectiva després de tres cursos a l'Escola, i la concretà amb la paraula *Cuidar*.

A continuació se van fer grups de deu alumnes per a fer un exercici pràctic que tenia com objectiu trobar els punts d'Informació del Campus que són importants durant el primer curs. En alguns punts havien de descobrir i prendre nota de la informació demanada i a altres havien de recollir un adhesiu de diferent color, segons el lloc indicat. Amb els adhesius i la informació havien d'omplir un full que es retornava en finalitzar l'exercici. Els punts d'informació considerats importants foren: # El tauler d'anuncis dels LEC (crèdit de lliure elecció curricular).# Tauler del seu curs i grup. # Aula d'informàtica. # Direcció de l'Escola. # Direcció dels Departaments. # Despatx *Cap d'Estudis* # Oficina d'atenció a l'estudiant. # Tauler d'anuncis dels professors. # Edifici on s'havien de vacunar de

l'hepatitis B (vacuna que s'administra de forma sistemàtica als estudiants de primer curs en el servei de Medicina Preventiva).

Durant el curs 1999/2000 l'organització docent s'ha modificat i la impartició de la docència es realitza amb quatre grups consecutius en comptes de 4 grups en paral·lel. D'acord amb això, un grup de matí i un de tarda comencen la seva docència al setembre i els altres dos grups també, un de matí i un de tarda, al febrer. No obstant això, en ser la infermeria una disciplina amb una gran demanda de places de nou accés, la matrícula es va realitzar durant el mes de juliol i setembre per als dos grups. Això ha obligat a fer una Jornada d'Acollida per als alumnes de setembre i una altra "Acollida Especial" per als alumnes de febrer. La sessió especial tenia com a objectiu explicar els avantatges del desdoblament de grups i orientar-los cap als crèdits de lliure elecció que se'ls oferien en el Campus de Bellvitge i que els podien ajudar en un millor seguiment dels seus estudis (en estar ja matriculats poden cursar crèdits de lliure configuració en el primer semestre de matrícula, però no poden fer les assignatures troncales obligatòries). Ambdues sessions han tingut lloc el mes de setembre.

TUTORIES INDIVIDUALITZADES

Una vegada finalitzat l'exercici pràctic, cada alumne es reuní amb la seva tutora de primer curs (en grups de 15/20 alumnes) que els va rebre en una aula programada amb anterioritat pel Consell d'Estudis. Cada tutora es presentà, els va comunicar el seu horari de tutories i el seu despatx i va explicar la funció de la tutoria en aquesta sessió. Cada alumne va omplir una fitxa amb les seves dades personals i acadèmiques per al seguiment del tutor i es van concertar els dies i hores més convenients per a realitzar les convocatòries ordinàries en les properes tutories.

Prèviament la Cap d'estudis i la Secretària havien fet dues reunions amb les professores-tutores per a presentar els objectius i metodo-

logia de les tutories. Se'ls va facilitar un dossier amb els objectius mínims i activitats que durant l'any haurien d'anar realitzant, així com la llista dels alumnes tutoritzats. De la mateixa manera que en d'altres ocasions, les 16 professores que formaren part d'aquesta tutoria es van oferir de forma voluntària.

OFICINA D'ATENCIÓ A L'ESTUDIANT

Actualment l'oficina d'atenció a l'estudiant és atesa per dues alumnes de segon curs en horari de dilluns i dijous de 12 a 15 h amb l'objectiu de resoldre problemes administratius que puguin tenir els companys, donar informació i recollir inquietuds, fent de filtre de les peticions que arriben a la *Cap d'Estudis* augmentant així la seva eficàcia, perquè facilita la comunicació i permet atendre en primer lloc la petició més urgent. També col·laboren amb la Secretaria del Centre els dies de pre-matrícula, tot ajudant i orientant els seus companys.

S'ha incentivat la col·laboració dels alumnes ofertant l'activitat com a assignatura optativa de 4 crèdits pràctics.

Els alumnes que atenen l'oficina han de fer una recollida de dades de totes les consultes que s'han realitzat, així com l'activitat que ha generat la consulta i el resultat obtingut, prendre nota de les consultes que han estat trameses a la Cap d'estudis per considerar que eren de la seva competència, així com totes les incidències que s'han presentat al llarg del dia i les hores de permanència en l'oficina.

En finalitzar el semestre han de presentar un treball en el qual hi ha de constar: dades personals d'identificació i període, introducció, evolució de l'oficina en el període que es descriu, anàlisi descriptiva de les consultes realitzades pels estudiants (nombre d'estudiants, consultes per sexe, curs, franja horària, tipus de consulta i fonts de resolució), gràfics, opinió personal i suggeriments, annexos amb la documentació desenvolupada en l'oficina en el període de permanència i al final una

anàlisi descriptiva del període de prematrícula, ja que els alumnes de l'oficina ajuden des de la resolució informàtica de la prematrícula, fins a aclarir dubtes sobre assignatures, pràctiques i canvi de grup (això es lliura més tard perquè la prematrícula es realitza fora del semestre al que correspon la permanència en l'oficina)

Exemple resumit d'un estudi presentat per alumnes de l'oficina amb les principals raons o motius de consulta:

1998/1999 Alumnes responsables primer semestre: Sandra Campos Arco, Mª Rosa Comabella Pobes i Sandra Pérez Sancho.

Horari: dilluns de 12 a 16 hi. i dijous de 13 a 17 h.

• **Alumnes que consulten l'oficina: 54**

41% segon curs

39% primer curs

20% tercer curs

• **Motiu de consulta:**

44% lliure elecció

18% assignació Tutor

14% altres

11% crèdits

7% vacunació

6% canvi d'ensenyament

D'aquestes consultes, el 85% es va solucionar en la O.A.E. i el 15 % es derivà a la Cap d'Estudis

• **Activitats del període de prematrícula:**

- Ajuda a la preinscripció (maneig ordinador)

- Informació prerequisits

- Resolució dubtes sobre nombre de crèdits

COMENTARIS FINALS

Tenint en compte les avaluacions que s'han realitzat sobre les diferents possibilitats d'informar i resoldre problemes dels alumnes al nostre Ensenyament, la Jornada d'Acollida, juntament amb les tutories individualitzades a primer curs i el funcionament de l'oficina

d'atenció a l'estudiant durant tot el curs, a càrrec d'un professor i estudiants de 2n. curs, s'ha pogut constatar que és una bona alternativa per a:

• Que cada estudiant sigui considerat com un ésser únic i irrepetible, fet que comporta per part del tutor l'acceptació de la singularitat de cada alumne tutoritzat i el compromís de la seva potenciació, gràcies a la relació d'ajuda que s'estableix entre el tutor i l'alumne.

• Que aquesta relació d'ajuda entre persona "experta" i altra "menys experta" optimitzi determinades tasques acadèmiques i/o personals generades de necessitats concretes dels alumnes.

• Disminuir l'ansietat de l'alumne de nou ingrés produïda per la nova situació amb què es troba (estada a la universitat), més la complexitat dels nous plans d'estudi en relació amb les assignatures optatives i de lliure configuració, i amb l'afegit de la implantació en el curs 99/2000 de dos períodes diferents d'inici dels estudis (setembre i febrer).

• Augmentar la participació dels estudiants en activitats de l'Ensenyament (cursos, conferències, presentació de treballs en congressos...).

• Filtrar les consultes innecessàries dels alumnes a la *Cap d'Estudis*, derivant només les que són de la seva competència.

BIBLIOGRAFIA

- Conveni Marc entre l'Institut Català de la Salut i la Universitat de Barcelona. 7 de març del 1990.
- Convenio de Integración-Fusión de la Escuela de Enfermería de "Príncipes de España" con la Escuela de Enfermería de la Universidad de Barcelona. 18 de Setiembre de 1991.
- El proyecto profesional, herramienta de intervención en la función tutorial universitaria.(1998). Comunicación presentada por las doctoras Sofia Gallego Matas y Maria Luisa Rodriguez Moreno, al Congrès sobre Orientació Universitària, Universitat de Barcelona, 15-16 diciembre 1998
- Guía del tutor (1995). Elaborada por el Consejo de Estudios de La Escuela Universitaria de Enfermería de la Universidad de Barcelona.
- Real Decreto 1558/1986 de 28 de Junio por el que se establecen las Bases Generales del Régimen de Concertos entre las Universidades y las Instituciones Sanitarias.